

Door Koen Bugter

Telgen: 'gemeenten onderschatten decentralisatie zorg'

"De gemeenten hebben de omvang van de operatie niet echt goed begrepen. De decentralisatie is onderschat." Dat zegt Jan Telgen, hoogleraar Inkoopmanagement voor de publieke sector aan de Universiteit Twente in een interview met AanbestedingsCafe.nl over de aanbestedingen van zorg door gemeenten. Gemeenten krijgen met de uitbreiding van de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) er volgend jaar taken bij: begeleiding, jeugdzorg en participatie. Tijdens de deadline vorige maand had de helft van alle zorgaanbieders de contracten met de gemeenten nog niet rond. De zorgcontracten met thuiszorgorganisaties hadden al gesloten moeten zijn.

Telgen zei eerder dit jaar al "zijn hart vast te houden", over het overhevelen van de zorgtaak van het Rijk naar de gemeenten en nu lijkt zijn zorg waarheid geworden. Hoewel, Telgen ziet "het afsluiten van de contracten wel goed komen," daarmee nuanceert hij de actualiteit. Patiënten zouden volgens de berichten zonder zorg komen te zitten, doordat gemeenten op zich laten wachten met het sluiten van contracten. Maar Telgen ziet dat niet zo somber in: "Dit is de care markt en daar zijn cliënten dit jaar en volgend jaar voor meer dan 90 procent dezelfde. In die situaties houden de cliënten via het transitiearrangement dezelfde zorg van dezelfde zorgaanbieder als zij dit jaar krijgen." Die overgangsregeling is vastgelegd in de wet. "Maar daar staat niet de prijs bij vermeld. Dus het kan wel dat de gemeenten de zorg tegen een lager tarief proberen in te kopen en dat zou weleens pijn kunnen gaan doen."

Dossiers opbouwen

Volgens de hoogleraar zagen "de gemeenten de zorgtransitie al twee jaar aankomen" en dus is de vraag gerechtvaardigd: hoe beoordeelt de hoogleraar dat die contracten toch zo lastig worden gesloten? "Gemeenten hebben nu de vrijheid om de zorg met een bepaald model in te kopen. Dit kan per budget, per prijs, per plan of per prestatie. Alleen het kiezen van het juiste zorgmodel kost al een aantal maanden. De gemeenten hebben nu ook een enorme kluif aan de administratie. De gemeenten moeten een hele administratie gaan opbouwen met dossiers van alle cliënten. Voor de gemeenten is dit een geheel nieuwe taak, dus dat gaat nog wel voor grote uitdagingen zorgen."

Uitdaging administratie

"Als nieuwe inkopers moeten de gemeenten zich afvragen: wat administreren we wel? Wat niet? Zo is er bijvoorbeeld de ambitie van het kabinet om per gezin één regisseur te hebben. Maar in dat ene gezin kan het bijvoorbeeld zijn dat: een van de kinderen ADHD heeft, er schulden zijn en moeder verslaafd is. Moet de schuldhelpverlener bekend gemaakt worden met de problemen van de moeder? Die privacy-aspecten zijn qua administratie ook nog lastig en de vraag is: wordt daar door de gemeenten al genoeg aan

gedacht? Deze backoffice zal nog een hele klus worden." Niet alleen de gemeenten staan voor een bijna onmogelijke taak om de zorg goed te regelen, ook de aanbieders lopen nu al tegen uitdagingen in de administratie aan. "Zij onderhandelen ineens met honderden gemeenten die allemaal een specifiek inkoopmodel hanteren."

Prestatie-inkoop

Telgen is overigens zelf ook betrokken bij verschillende aanbestedingen in de zorg van een aantal gemeenten. Hij heeft wel zijn voorkeuren over hoe de zorg het beste in te kopen is, maar ziet ook dat er aan alle modellen voor- en nadelen kleven. Wel ziet Telgen een oplossing voor de druk van administratie: Inkopen van resultaten. "Contracten zijn makkelijker op te stellen met breed gedefinieerde resultaten. Een cliënt moet bijvoorbeeld meer sociale contacten hebben. De gemeenten hangen er dan een bedrag aan en de zorgaanbieder zoekt het verder maar uit. Wil de zorgaanbieder het oplossen met een Ipad, de dagbesteding, het buurthuis of toch met een wekelijks bezoek van een begeleider? Dat is aan die zorgaanbieder. De gemeenten leggen alleen de resultaten vast, bijvoorbeeld: meneer moet zijn sociale contacten weer op orde hebben. Dat dwingt die aanbieders er toe om qua creativiteit alles uit de kast te halen. In dit model hoef je niet meer al die uren en minuten te registreren die door zorgverleners worden gemaakt. De aanbieders zijn in de gemeenten waar prestatie-inkoop al wordt uitgetoet erg blij. Zij kunnen meer doen voor lagere kosten." De vraag is of dit model ook tot betere zorg gaat leiden. "Bedenk wel dat er ook geen duidelijke meetlat is: wanneer heeft iemand voldoende sociale contacten? Die beoordeling moet je dan maar overlaten aan de sociale wijkteams: zij controleren de aangeboden zorg op het al dan niet bereiken van de beoogde resultaten" aldus de hoogleraar.

Over Koen Bugter

Journalist Koen Bugter (1982) werkt nu zo'n zestien jaar in de journalistiek en werkte vooral als verslaggever voor verschillende omroepen in Hilversum waaronder AvroTros en KRO-NCRV. Voor aanbestedingscafe.nl krijgt hij graag de onderste steen boven. Heeft u tips voor Bugter? U kunt hem mailen via: koen@aanbestedingscafe.nl